

BRET LAND fíggi- arliga sjúkt

STORFINGIÐ FYRIR EIKINGARBEIÐI Í SUMMAR — NATIO-
NALPRODUKTÍÐ 25 PST. HÆGRI Í 1975

FYRI HVONN MANN, SUM ARBEIÐIR Í BRETSKA IDN-
AÐINUM ERU ÍLOGURNAR UMLEIÐ 2500 PUND — 50.000
KR. MEN HETTA ER BARA SMAPENINGUR AFTURIMÓTI
TIL TÆR MEST FRAMKOMNU IDNAÐARGREINIRNAR
MUGU BRUKA FYRI HVORJAR TVÆR HENDUR, IÐ AR-
BEIÐA, Í KEMISKA IDNAÐINUM ERU ÍLOGURNAR 15.000
PUND ELLA 300.000 KR. FYRI HVONN MANN Í ARBEIÐI

HVI PLANOKONOMI?

Tað kunnu ganga 2—3 ár áður
enn ein sér frukt av teimum peng-
um, sum settir eru í vinnulívið. Tí
er tað neyðugt, at teir í vinnulívi-
num vita av, hvat hvør ger.

Tað er planleggingarserfingur-
in Mr. Catherwood, sum bretska
stjórnin hevur lænt frá risafyrirk-
uni »British Aluminium», sum sig-
ur hetta. Hann skal nú hjálpa til
at byggja upp planokonomi, sum
privata vinnulívi annars ikki plaga
at halda nógv av; men maðurin, ið
skal leggja henda tættin í sosialist-
isku uppbyggingini til rættis, kem-
ur frá kapitalismunnar ovastu
hæddum.

RUSSANDI FIMMÁRA- ÆTLANIR

Frá í heyst verða »russandi 5
ára ætlanir» ein veruleiki í Bret-
landi. Um hetta mundið vónar
stjórnin at hava hina fyrstu 5 ára
ætlanina lida, og henda skal um-
fata iðarskæðið fram til 1970. Teir
vóna ta at bretska national-
produktið skal vera økt við 25 pst.

RISARBEIÐI

Tað er eitt risaarbeiði, teir skulu
fáa frá hondini í summar. Tað,
teir skulu greiða úr hondum, er
ein mynd av, hvussu Bretland
skal vera á at lita í 1970.

Endamálið við planleggingini
kann dragast saman á henda hátt:

1. Stoðug botan av gjaldsjavnvág-
ini.
2. Trygging av skjótari vøkstri í
idnaðarframleiðsluni.
3. Skapa hina bestu javnvág mill-
um almennar útreiðslur, pri-
vatar íleggingar og forbrúk.

GEORG BROWN MIÐ- DÉPULIN

Tað er hitt nýstovnaða økonomi-
ráðið hjá Georg Brown, sum skal
samskipa hetta risastóra planleg-
gingararbeiðið, sum verður at nema
við hvørja einastu ráðharradeild
allar stovnar og øll virki í Bret-
landi.

Nógv hevur verið skrivað og talað
um tann fíggarpolitikk økono-
miráðharrin Georg Brown hevur
framt higartil — eitt nú 15 pst.
tollin; men hetta er bert fyrbils-
tiltøk, hagar til hin fyrsti av teim-
um russandi 5 ára ætlanunum fer
av bakkastokki.

ØLL OG ALT ER VIÐ

Hin nationaliseraði idnaðurin,
verjan, heilsuræktin og skúlskap-
urin er rættuliga stórir lutur av
nationalproduktinum. Á almenna
økinum, sum umfatir 40 pst. av
nationalproduktinum, kann stjórnin
gera sum hon vil. Allar ráðharradeil-
dir mugu tí virka sum ein heild

Arbeidsmálaráðið hevur ábyrgdina
av arbeidsmegini, fíggaráðaráðið
ábyrgdina av øllum fíggarpolitikk-
inum, kenslumálaráðið ábyrgdina
av skúlskapinum o. s. fr. Samskip-
anina av øllum hesum deildarar-
beiði á almenna økinum skal Ge-
orge Brown taka sær av.

PRIVATA VINNULÍVIÐ PLANLEGGUR

Men tað er ikki nóg mikið, at
hitt almenna planleggur. Privata
vinnulívið má við. Eitt av fyrstu
stignum hjá stjórnini á hesum
øki var longu í februar at venda
sær til 50 av teimum størstu idn-
aðargreinunum, har álagt verður
teimum at siga frá, hvussu nógvan
pening tær verða at brúka til lög-
ur fram til 1970. Somuleiðis skulu
hesar idnaðargreinir siga frá,
hvussu nógv tær vænta at hava til
útflytingis, og hvat tær vænta at
brúka av arbeidsmegi í 1970.

HVUSSU TEIR PLANLEGGJA

Skipað eru ymisk ráð at taka
sær av arbeidinum á teimum ym-
isku økinum. Um hetta sigur
harra Catherwood:

— Vit kalla ráðini fyri økono-
misk framburðsráð, og til heystar
verða vit at hava 20—25 tilk, og
tey vilja umfata allar idnaðar-
greinir av týðningi. Uppgávan
teirra verður m. a.:

1. Kanna líkindi at økja um út-
flytingin.
2. Um tað snøggliga hendir, at
innflytingurin veksir stórvegis
á einum øki, skulu ráðini
kanna orsøkirnar og finna fram-
til, hvussu bretska idnaðurin
sjálfur kann framleiða og út-
vega vørur í staðin fyri tær
innflyttu.
3. Fremja standardisering og ratio-
nalisering.

LAKSLITADI KORSETTIR

Sum dømi uppá, hvussu neyðugt
tað er at standardisera, sigur Mr.
Catherwood:

— Vit hava kannað og eru komnir
í fram til, at til líting av kor-
settum, brúktu menn ikki færri
enn 45 nuansir av laksliti. Man
tað kki bera til at brúka færri.
Eitt annað dømi:

Hvørt einstakt hospital, ið bygt
verður vil hava sitt serliga slag
av elevatorum. Tað víldi gjørt
byggingina munandi óðrari, um
vit bara brúktu eitt slag.

Mr. Catherwood heldur fram:
— Privati idnaðurin ynskir sjálv-
andi frælsa marknaðarokonomi;
men vit vilja hava teir at samar-
beinda. Vilja teir ikki, hava vit
mynduleika at seta ljóskastaran á
teir.

KUNNU SJÁLVI SETA PENING TIL

Tað eru ikki bara stuttfreistaðar
uppgávur økonomisku ráðini skulu
taka sær av. Tey skulu í framtíðini
m. a. átaka sær upplærignina av
leiðarum, og somuleiðis kunnu tey
sjálvi seta pening til, um innlegu-
peningurin trýtur á onkrum øki.

Fyrsta ráðið, teir skipaðu var
fyri elektron-idnaði. Men ráðini
koma nú so við og við — eitt er
t.d. skipað fyri ullaframleiðsluna,
og brátt verður eitt sett fyri land-
búnaðin, sum í Bretlandi verður
roknað fyri eina idnaðargrein.

FIGGJARSJÚKA BRETLANDS

Hvat er nú orsøkin til hetta
planleggingararbeiðið?

Jú, Bretland er fíggarliga sjúkt.
John Bull hevur havt tering, men
onnur lond eru fitnað.

Sjálvstýrislandsstýrið forkom vaktarskipin

Sum fráliður kemur fram í ljósmála, hvussu »sjálvstýrislandsstýrið»
hefur vanrokt neyðsynjarmál fólksins og landsins — eitt fyri
og annað eftir

Vit hava áður trivið í ymiskar
avdúkingar, sum landstýrisbóðini
eru komin við. Teir beinleiðis lata
hvønn annan spílnaknan og siga,
hvussu hvør í sínum lagi annað-
hvørt hevur vanrokt ella beinleiðis
forkomið størstu neyðsynjarmálum
landsins.

Seinast er tað Dagblaðið, ið
sigur frá, hvussu tjóðveldismenn
hava forkomið vaktarskipin; men
í hesum sambandi er sjálvandi
vert at minnst ta, at hetta fri-
tekur ikki fólkaflokksmenn fyri
teirra lut í hesum avoyðingarverki
— teir hava átt og eiga sín ríki-
liga lut í hesum oyðingarstýri, ja,
enná oddamannin — logmannin.

Vaktarskipamálið varð loyst
udir seinasta landsstýri — full-
komuliga. Peningurin var ját-
aður og tokur. Alt gjørt greitt
til byggingar... men so kom
vanlukkustýrið til.

Sjálvt mál, ið vóru loyst av sein-
asta landsstýrinum skuldu forkom-
ast, teirra millum vaktarskipið.
So fóru menn at tala um norskan
hvalabát, og hesin saman við øð-
rum man hava verið landinum dyr-
ur, sjálv um hann ongatíð varð
keyptur. Sjálfur fíggiamevndarfor-
maðurin skráir í Dagblaðnum —
og hann man vita, hvat hann skriv-
ar um:

- * »Tá ein veit, hvat peningur er
- * offraður til ferðir aftur og
- * fram millum Føroyar og No-
- * reg og í dagpeningi til kann-
- * ingar av uppskoti frá norsk-
- * ari skipasmíðum og ber tað
- * saman við tær munnlugu frá-
- * greiðingum, sum verið hava
- * um at byggja skip í Føroyum
- * — ja, so er einki gjørt fyri at
- * byggja skipið her, tí viljin var
- * ikki til tað.»

Eftir hesum er tað greitt, at

Vit kunnu bert sammata idnaðar-
framleiðsluna í Bretlandi við fram-
leiðsluna í øðrum londum.

Um vit seta árið 1959 til 100,
var bretska idnaðarframleiðslan
í 1955 95 og í 1963 113.

Men í Vesturtýsklandi var hon í
1955 50, men var hækkað heilt
upp í 128 í 1963.

Í USA, har teir einki hava at
reypa av, tá talan er um fíggar-
liga vøkturin, var framleiðslu-
talið 91 fyri 1955 og 118 fyri
1963.

Í Frankaríki var hon 76 fyri
1955 og heili 129 fyri 1963.

Eitt annað dømi er Italia, har tal
ið var 75 fyri 1955, men 153 fyri
1963.

Hvat útflytinginum viðv. er at
siga, at hjá Bretlandi hevur vøkst-
urin hækkað minni enn helmingin
í mun til meðaltalið fyri allan
heimin.

Talrað fyri og talrað eftir
prógvar, at Bretland er í stórum
trupulleikum. Úrslitið av hesum er,
at livilíkindini í Bretlandi hækka
spakuligari í Bretlandi enn aðra-
staðni.

Við øðrum orðum eru allar góð-
ar grundir hjá bretska javnaðar-
stjórnini at fara undir hetta risa-
stóra planleggingararbeiðið; men
at byrja við er og verður neyðugt
at sansa livreimina fastari at.

TATAN — 60 MILJÓNA GRUNNURIN

Tað var við há og spott, at and-
stoðflokklar javnaðarflokksins
tøku móti boðunum um 60 milj-
óna grunnin, sum hitt sokallaða
»sjálvstýrislandsstýrið» gloypti í
heilum líki, tá tað tók við. Undan
valinum í 1962 skrávar Dagblaðið
m. a.:

»HALL UPPÁ 10 MILJ. AR-
LIGA Í LANDSHÚSARHALDI-
NUM — ÆTLAR P. M. DAM.

Hin stóra tatan hjá javnaðar-
monnum nú tætt uppundir valið
er 60 miljónagrunnurin, ið eftir
hvat Sosialurin sigur fer at vaks-
a sum ein kavabóltur.

Veruliga er hetta ein táta líka
uppundir val.

Góð táta var hjá teimum gævu
fólkaflokksmonnum; sum kortini
løgðust á knæ fyr donum og bøn-
liga bóðu um 60 miljónirnar Dam
hevði útvegað.

TAÐ ER VERULEIKI

AT undan seinasta vali skrivaði 14.
sept., at »vit vera at koma
burtur frá tí kolonial rávør-
framleiðslu og flyta út lígugt
virkaðar vørur.» men higartil
hefur einki landsstýri fram-
stíkan kolonialan útflytingis-
politikk sum »sjálvstýrislands-
stýrið tjóðveldisflokksins.

og vit kunnu leggja aftrat: ella
kemur aftur, verður vaktarskipa-
málið ikki loyst. Dagblaðið skrív-
ar:

»Hesin spurningur verður loystur
so skjótt, sum menn verða til at
loysa hann og so skjótt tað slepst
undan, at tjóðveldismenn forða
hesum fyri føroyskari fiskivinnu
neyðsynjarmáli.»

Vert at minnst til:

FÓLKAFLOKKURIN EIGUR
LOGMANNIN Í HESUM VAN-
LUKKUSTYRI!

Aftur eitt dømi um maktarloysi

NÚ ER 60 MILJÓNAGRUNNURIN EINASTA BJARGING

At sjálvstýrissamgongan í Tinga-
nesi hevur víst sitt maktarloysi, tá
á hevur staðið, er einki at loyna
yvir.

Tann peningur hon hevur havt
at arbeiða við, er alt peningagleg-
gingin til vega av javnaðar-
landsstýrinum, har í millum 60
milj. grunnurin, sum varð skírdur
valbluff og tað ið verri var.

Somu flokkar stjórna Havnar
býi, sum ikki hava vist og visa
minni maktarloysi, tá ið stendur á
at loysa átroðkandi mál.

Fyrst í mai mánað, fór borgar-
stjórnin sjálfur fjórði til Danmark-
ar, at útvega lán til fullfær av
vatnverkinum í Havnardali og ym-
st annað, men aftaná drúgva ferð,
er hann afturkomin sum av torv-
heiðum. Hetta er einki eindomi
um maktarloysi hjá somu monnum
og flokkum av teirra uttanlanda
ferðum, at tær bert hava kostað
skattaborganum pening. Nú
somu málræystu hetjur eru komnir

til trotar av peninganeyð, er ein
útvegur fyri at vatnverkið í Havnar
dali ikki skal koma at standa hálv-
liðugt, at troyta 60 milj. grunnin,
sum borgarstjórnars argasti fíggindi
fekk til vega í síni logmannstíð.

Hóast hetta er beiskur biti at
svølgja, so er tað ein mandsligheit
at víðganga stítt maktarloysi, og har
við ásanana, at munur er millum
menn og tómar tunnur, sum bert
buldra.

S. N.

Marius J. skal um- boða Føroyar

Á fyrsta sinni verða Føroyar
beinleiðis umboðaðar á felagsfundi
hjá Norrønna felagnum.

Higartil hevur Danmark eisini
umboðaði Føroyar, tá felagsfundir
hava verið landanna millum, men
tá fundur í næstum verður hildin
í Reykjavík, hevur Norrøna felag-
ið í Føroyum stítt egna umboð.